

УДК 351

Ю. Гумен, доцент, канд. істор. наук

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**ПЕРСПЕКТИВИ ТА МОЖЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРНЕТ
ВРЯДУВАННЯ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ**

Y. Humen, Ph.D., Assoc. Prof.

**PROSPECTS AND OPPORTUNITIES OF INTERNET GOVERNANCE
IMPLEMENTATION BY LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES OF UKRAINE**

На сучасному етапі Україна потребує нагальних політичних, економічних, соціальних і, зрештою, світоглядних змін в державному управлінні та місцевому самоврядуванні. Останні події – Майдан Гідності 2013-2014 років, депресивний постмайданівський період свідчать про нагальну потребу кардинальних змін у державних управлінських процесах. Найефективнішою моделлю подолання сучасних викликів в суспільному, державному та приватному секторах є перехід від сучасного змісту державного управління до встановлених у всьому цивілізаційному світі стандартів врядування.

Врядування, на відміну від класичного державного управління, є набагато ширшим та ефективнішим процесом, бо охоплює не лише відносини в середовищі держслужбовців, а взаємини з інститутами громадянського суспільства та групами приватного сектору. Адже прийняття усіх важливих рішень проходить у чіткій взаємодії державного, приватного та суспільного секторів. Усі проблеми державного управління в Україні – корупція, неефективність та непрозорість органів влади та управління, відсутність належного контролю з боку недержавних громадських організацій та інші відійдуть на другий план у разі застосування сучасних стандартів врядування.

Намагання вищого державного керівництва реформувати систему державного управління в Україні зводяться до чергових гасел, разових, малоефективних, профілактичних, антикорупційних заходів та спроб здійснити децентралізацію органів державної влади та управління. Неефективність та безперспективність таких заходів виправдовується відсутністю коштів на проведення реформ або небажання активних учасників політичного процесу проводити необхідні перетворення. Поступовий перехід від системи традиційного держуправління до врядування не передбачає використання значних коштів, не залежить від волі політичної еліти і навіть не є індикатором активності та зрілості громадянського суспільства.

Врядування можна ефективно здійснювати навіть в сучасних політичних та економічних реаліях України. Найефективнішим етапом переходу від традиційного державного управління до стандартів врядування є нагальна необхідність впровадження в державній службі та місцевому самоврядуванні одного з підвидів врядування – інтернет врядування.

Інтернет врядування це процес спільного прийняття політичних, економічних, соціальних, регіональних та загальнодержавних, місцевих та глобальних рішень органів державної влади, приватного сектору і громадянського суспільства засобами мережі

інтернет.

Інтернет врядування (internet governance) є різновидом врядування, який активно застосовуються в країнах Західної Європи та США. Суть цього процесу зводиться до використання соціальних мереж в якості визначення потреб і пріоритетів громадян на загальнодержавному та регіональному рівнях. Чинники та представники територіальних громад при реалізації своїх повноважень, у першу чергу, використовують дані з глобальної мережі про нагальні потреби та пріоритети громадян, і, таким чином, унеможлиблюється підозри щодо їх корупційності, закритості та малоефективності. [1, С. 3]

Інтернет врядування не є ідентичним електронному урядуванню. Концепція розвитку електронного урядування в державному управлінні України була затверджена ще 13 грудня 2010 року і визначила сутність електронного урядування як форми організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави орієнтованої на задоволення потреб громадян. Головною складовою електронного урядування є електронний уряд – єдина інфраструктура міжвідомчої, автоматизованої, інформаційної взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування між собою з громадянами і суб'єктами господарювання. [3]

За час впровадження даної концепції електронне урядування в Україні зводиться до обов'язкової наявності інтернет ресурсів (сайтів) органів державної влади та органів місцевого самоврядування, що інформують про завдання, структуру та напрямки їх роботи. В кращому випадку громадяни можуть отримати «продукти» діяльності міністерств, відомств та органів місцевого самоврядування у вигляді електронних версій законів, постанов, рішень, наказів та розпоряджень. В окремих випадках громадянин може звернутися до органу влади та управління і отримати електронну версію певної адміністративної послуги.

Електронне урядування на відміну від інтернет врядування показує результат роботи влади, але в ніякому разі не допускає громадянина в процес прийняття рішень та контролю. Інтернет врядування не вимагає залучення значних фінансових капіталовкладень, зміни законодавства, не порушує жоден чинний Закон України чи Постанову Кабінету Міністрів. Для його впровадження потрібно лише воля влади та бажання органів місцевого самоврядування. Технічні можливості сучасного інтернет простору України, поява 3D інтернет технологій та активна участь переважної більшості населення нашої держави в інтернет просторі створюють необхідні передумови для реального впровадження. Більше того, на сьогодні, інтернет мережа вже задовольняє широке коло потреб населення (комунікація, електронні платежі, електронний ринок, соціальні мережі, офіційні сайти державних установ та інше).

Першочерговим етапом для впровадження інтернет врядування, на нашу думку, є його застосування органами місцевого самоврядування. Закон про місцеве самоврядування в Україні надає для цього усі права, можливості та джерела фінансування. Найефективнішим механізмом є створення соціальних мереж в межах офіційних сайтів органів місцевого самоврядування з можливістю індивідуальної реєстрації кожного члена громади. Далі створюється власний електронний кабінет для

кожного зареєстрованого члена територіальної громади з власним логіном і паролем, де відповідальні працівники органу місцевого самоврядування виставляють проекти рішень, що виносяться на обговорення депутатам рад, ознайомлюють з учасниками тендерних процедур, пропонують методики застосування тарифів, платежів. Ефективним механізмом роботи електронного кабінету є проведення опитувань членів територіальної громади про ставлення населення до вирішення актуальних проблем громади, обґрунтування реалізації бюджетних коштів та контролю за їх використанням, вивчення думки громадян щодо результативності роботи підрозділів виконавчих органів та інше.

Врахування позицій та побажань членів мешканців при прийнятті рішень дозволить уникнути звинувачень в корупційності та непрозорості діяльності органів місцевої влади. Реалізація інтернет врядування органами місцевого самоврядування не потребує до чинного законодавства. Так, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» у статті 2 визначає місцеве самоврядування, як гарантоване державою право та реальну здатність жителів територіальної громади вирішувати питання місцевого значення, у статті 3 гарантує громадянам, які належать до відповідної територіальної громади відсутність обмежень в реалізації даного права, а стаття 9 регулює порядок прийняття та реалізації інтернет врядування в якості місцевої ініціативи. [2]

Таким чином, впровадження інтернет врядування на рівні місцевих територіальних громад є нагальним, доступним та ефективним кроком для: становлення реального народовладдя, підвищення ефективності роботи представницьких та виконавчих органів місцевого самоврядування, контролю за їх роботою, унеможливлення проявів корупції та конфлікту інтересів відповідальних посадовців і поступовий перехід до світових стандартів врядування.

Список використаних джерел

1. Akash Kapur Internet Governance A Primer. United Nations Development Programme–Asia-Pacific Development Information Programme (UNDP-APDIP) - 2005. - 49 p., P. 3
2. Закон України Про місцеве самоврядування в Україні [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
3. [Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні](#). Кабінет Міністрів України; Розпорядження, Концепція від 13.12.2010 № 2250-р/ [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2250-2010-%D1%80>